Evoluční ekonomie

Vladan Hodulák

Ekonomie a evoluce

- Hlavní otázky pro ekonomickou analýzu dle A. Smithe
  - Jak je koordinována ekonomická aktivita?
  - Jak vysvětlit současnou konstelaci vstupů a výstupů? Jak vysvětlit cenu práce a půdy?
  - Jak probíhá proces ekonomické změny (rozvoje)?
- R. Malthus
  - populační teorie jako inspirace pro Darwinův koncept přirozeného výběru

Počátky evoluční ekonomie

- T. Veblen (1919)
  - zavedení pojmu evoluční ekonomie
  - selekce na úrovni institucí
- J. Schumpeter (1934)
  - specifická nedarwinovská verze evoluce
  - analýza technologické změny, role podnikatelů a inovací, fenomén kreativní destrukce
- Role rakouské školy
  - C. Menger (1892) – evoluce peněz
  - F. A. Hayek (1973) – spojení kulturní a ekonomické evoluce, spontánní řád
- Nelson a Winter (1982)
  - competence puzzle, role zavedené organizačních postupů
  - vznik moderní evoluční ekonomie

Základní principy

- Změna jako typický jev, rovnováha jako výjimka (žádné smysluplné dlouhé období)
- Zásadní důležitost mechanismu vytváření novinek v procesu hospodářské změny
- Komplexita hospodářského systému vedoucí k jeho nepředvídatelnosti
- Omezená lidská kognitivní kapacita (omezená racionalita)
- Komplexní struktury mohou vzniknout na základě sebeorganizace bez potřeby vědomého vnějšího designu

Dělení

- Hlavní dělení dle Hodgsona
  - Ontogenetické teorie (teorie rozvoje)
  - Fylogenetické nebo také populační teorie
- Dělení dle Nelsona a Wintera
  - Analýza ekonomické změny na úrovni organizace či sektoru hospodářství
  - Technologická změna a hospodářský růst v rámci hospodářství jako celku

Evoluce na úrovni sektorů hospodářství

- Inspirace Schumpeterem – kapitalismus jako evoluční systém neustálé inovace a kreativní destrukce (×cenová konkurence)
  - role podnikatele
  - role výzkumných oddělení firem
- Nelson a Winter (1982)
  - Zavedené organizační postupy
  - Role výzkumu a vývoje
  - Tendence k monopolizaci
  - Stabilita tržní struktury
    - Kumulativní endogenní technologická změna
    - Vnější zdroj změny (věda)

Evoluce na úrovni sektorů hospodářství

- Koevoluce technologie a struktury odvětví často vytváří specifický „životní cyklus odvětví“
- Vzorový model vývoje automobilového průmyslu
  - Úvodní fáze nejistoty
  - Vznik dominantního designu
  - Koncentrace odvětví
  - Role kreativní destrukce
- Další příklady – pneumatiky, televizory

Technologické změna a hospodářský růst

- Zásadní role technologického pokroku pro hospodářský růst
- Obecné znaky vývoje nové technologie
  - Vypořádávání se s nejistotou – path-dependency, adaptace
  - Soutěž mezi alternativními řešeními
  - Vítězové a poražení určeni ve vzájemné soutěži a až po využití značného množství zdrojů
- Další znaky
  - Koevolucue technologie a struktury průmyslu
  - Role artefaktů a znalostí při hledání řešení
  - Jedná se o komplexní systém s mnoha vstupy – lze hovořit spíše o inovačním systému